

IBM KONSERN PENSJONSKASSE

ÅRSBERETNING FOR 2017

IBM Konsern pensjonskasse (pensjonskassen), med foretaksnummer 979 232 640 og forretningsadresse Rosenholmveien 25, 1414 Trollåsen i Oppegård kommune, er opprettet av International Business Machines AS (foretaket) for å forvalte foretakets og eventuelle konsernforetaks pensjonsordning for ansatte og pensjonister. Pensjonskassens virksomhet er å yte alders- og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer, og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner, samboer eller barn. Pensjonskassen er lukket for nye medlemmer fra 1. januar 2010. Pensjonskassens virksomhet og økonomiske forhold holdes rettslig atskilt fra foretakenes virksomhet og hefter ikke for deres forpliktelser. Pensjonskassens midler holdes atskilt fra foretakenes midler. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

Pensjonskassen har ingen ansatte og kjøper alle tjenester. Daglig leder kjøpes fra foretaket i 50 % stilling. Storebrand Pensjonstjenester AS utfører ajourhold av pensjonskassens medlemsregister og foretar utbetaling av pensjoner med tilhørende rapportering. BDO AS, som underleverandør for Storebrand Pensjonstjenester AS, er regnskapsfører for pensjonskassen. I 2017 inngikk pensjonskassen en avtale med "IBM Retirement Funds Service Centre" (RFSC). RFSC har fra 1. juli 2017 utført pensjonskassens operative oppgaver knyttet til kapitalforvaltning.

Espen Norberg fra Lillevold & Partners AS er ansvarshavende aktuar.

Pensjonskassen har avtale med The Northern Trust Company i London om overvåkning av pensjonskassens aktiva (custody) og rapportering.

Ved utgangen av 2017 hadde pensjonskassen 17 aktive medlemmer og utbetalte 349 alders-, 6 fleksibel alders-, 113 ektefelle-, 2 samboer-, 43 uføre- og 7 barne-pensjoner. Pensjonistene fikk regulert sine pensjoner med 1,14 % med virkning fra 1. juli 2017.

Ved utgangen av 2017 hadde pensjonskassen 16 fripoliser på egen balanse.

Premiereserven utgjorde ved årsskiftet kr. 1.098 millioner, mot kr. 1.065 millioner ett år tidligere. Pensjonskassens premiefond utgjorde på samme tidspunkt kr. 46 millioner, mot kr. 18 millioner ett år tidligere.

Ved utgangen av 2017 hadde pensjonskassen kr. 1.724 millioner i forvaltningskapital, mot kr. 1.690 millioner ved inngangen av året. Forvaltningskapitalen var ved utgangen av året fordelt med kr. 1.489 millioner i kollektivporteføljen og kr. 235 millioner i selskapsporteføljen. Ved inngangen av året var fordelingen kr. 1.467 millioner i kollektivporteføljen og kr. 223 millioner i selskapsporteføljen. Forvaltningen skjer samlet for de to porteføljene.

Ved utgangen av 2017 utgjorde aksjer og aksjefondsandeler 39,2 % av den totale forvaltningskapitalen. Obligasjoner utgjorde 58,5 %, hvorav 3,4 % anleggsobligasjoner, finansielle derivater -0,2 % og pengemarkedsfond, bankinnskudd og fordringer utgjorde 2,5 %. Ved utløpet av 2016 utgjorde aksjer og aksjefondsandeler 43,6 %, obligasjoner

53,9 %, hvorav 6,1 % anleggsobligasjoner, finansielle derivater -0,2 % og pengemarkedsfond, bankinnskudd og fordringer 2,7 %.

Avkastningen på den samlede kapitalen var i 2017 7,92 %, mot 6,28 % i 2016.

Styret har i 2017 opprettholdt en strategisk allokering til aksjer/aksjefond på 40 % av den total kapitalen. Den faktiske allokering til aksjer/aksjefond var ved utløpet av året 39,2 %.

Pensjonskassens midler plasseres i norske og utenlandske obligasjoner og aksjer/aksjefond. Pensjonskassen er dermed eksponert mot endringer i rentenivå, aksjekurser og valutakurser. Pensjonskassen har valutasikret tilnærmet 100 % av investeringene i fremmed valuta. Markedsrisikoen for aksje/aksjefondporteføljene består av kursrisiko og for obligasjonsporteføljene av renterisiko.

De forvaltningsmessige oppgaver var ved utløpet av 2017 fordelt på flere forvaltere av til sammen ni porteføljer:

- Storebrand Asset Management AS forvalter en obligasjonsportefølje klassifisert som anleggsmidler.
- Nordea Investment Management AB forvalter en obligasjonsportefølje.
- DNB Asset Management AS forvalter en obligasjonsportefølje.
- Pareto Asset Management AS forvalter en aksjefondsportefølje.
- Arctic Fund Management AS forvalter en aksjeportefølje.
- Investering i aksjefondene IBM Diversified Global Equity Fund, Global Developed Market Active Equity Sub-Fund, IBM Diversified Global Equity Fund, Global Developed Passive Equity Sub-Fund og IBM Diversified Global Equity Fund, Emerging Market Active Equity Sub-Fund, etablert i Dublin, gir eksponering mot internasjonale aksjer.
- Forvaltningen av hver av de aktivt forvaltede underfondene i IBM Diversified Global Equity Fund er fordelt på flere forvaltere for å oppnå en god diversifisering.
- Standard Life Investments Global forvalter en absolutt avkastning portefølje.
- Valutasikring av investeringer i fremmed valuta er etablert hos Russell Investments Implementation Services Limited i London.
- Nordea Funds, Norwegian Branch forvalter en pengemarkedsportefølje.

Forvalterne styres gjennom klare mandater som angir tillatte investeringsverktøy og rammer for enkeltinvesteringer.

Finanstilsynets stresstester viste pr. 31. desember 2017 bufferkapitalutnyttelse på 85 % i stresstest I og 34 % i stresstest II, mot henholdsvis 86 % og 34 % pr. 31. desember 2016. En vurdering av bufferkapitalen inngår i de kvartalsvise styremøtene som en del av resultatgjennomgangen.

Pensjonskassen benytter seg også av "IBM Retirement Funds Europe" for faglig støtte ved utvelgelse og oppfølging av forvaltere.

I 2017 besluttet Pensjonskassen å ikke inngå en katastrofereassuransekontrakt da Pensjonskassen har lav risikoeksponering for katastrofer.

Regnskapet for 2017 viste et totalresultat på kr. 18,1 millioner, etter overføring til pensjonistenes overskuddsfond på kr. 31,4 millioner og premiefond på kr. 3,9 millioner, samt avsetning til styrking av grunnlagsrenten på kr. 51,6 millioner.

Totalresultatet disponeres med avkastning til risikoutjevningsfond kr. 185 817, overføring, avsatt renter på innskutt kapital kr. 3 300 000 og overført til annen opptjent egenkapital kr. 14 619 938.

Rentegodtgjørelse for 2017 på den innskutte kapitalen foreslås avsatt med kr. 3,3 millioner.

Opptjent egenkapital blir etter årets disposisjoner økt med kr. 27,2 millioner til kr. 155,1 millioner.

Virksomheten forurensar ikke det ytre miljø.

Pensjonskassens styre har i 2017 bestått av fem menn og en kvinne. Pensjonskassens styre er klar over at loverket krever at hvert kjønn skal være representert med minst 3. Styret vil snarest mulig i 2018 endre sammensetningen slik at de oppfyller gjeldene lovkrav. Styret har avholdt 4 møter i 2017.

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

Pensjonskassen har tilfredsstillende likviditet. Løpende pensjonsutbetalinger dekkes gjennom midler tilført fra anleggsporteføljen og ved frigjøring av midler fra øvrige porteføljer etter behov. Pensjonskassens midler er investert i lett omsettelige obligasjoner, aksjer og fondsandeler.

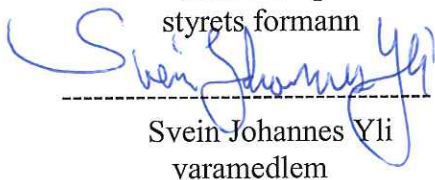
Oslo, 15. mars 2018

Emil Stampe
styrets formann

Jørgen Magnussen

Svein Johannes Yli
varamedlem

Kjell Tørnby

Marit Elisabeth Aasen
eksternt medlem

Ellen M Norén
daglig leder

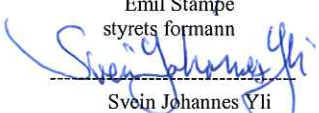
IBM KONSERN PENSJONSKASSE			
RESULTATREGNSKAP	Note	31.12.2017	31.12.2016
TEKNISK REGNSKAP			
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	26	28 111 424	32 740 323
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier		-5 000	-5 000
Sum premieinntekter for egen regning		28 106 424	32 735 323
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		31 416 039	34 873 467
2.4 Verdiendringer på investeringer		-19 917 789	-16 209 898
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		93 144 691	56 927 571
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		104 642 941	75 591 140
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		74 292	119 640
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto		-85 001 472	-85 556 814
Sum pensjoner		-85 001 472	-85 556 814
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Til (fra) premiereserve mv., brutto		-31 630 587	32 153 852
6.2 Endring i tilleggsavsetninger		0	-4 000 000
6.3 Endring i kursreguleringsfond		19 917 789	16 209 899
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond		-427 794	-407 373
6.4.2 Endring i fond for regulering av pensjoner mv.		-507 917	-153 507
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	25	-12 648 509	43 802 871
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet		-37 204 032	-50 231 900
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		0	-6 725 872
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser	25	-37 204 032	-56 957 772
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader	10	-1 295 598	-2 652 957
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-4 129 805	-3 521 338
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-5 425 403	-6 174 295
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-1 749	-1 596
11. Resultat av teknisk regnskap		-7 457 508	3 558 496
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		5 707 265	5 070 899
12.4 Verdiendringer på investeringer		3 392 639	14 874 256
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom		0	0
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		16 921 339	8 277 753
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		26 021 243	28 222 908
13. Andre inntekter		0	134
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	10	-235 368	-385 763
14.2 Andre kostnader		-149	0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-235 517	-385 763
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		25 785 727	27 837 280
16. Resultat før skattekostnad		18 328 218	31 395 775
17. Skattekostnader	4	-222 463	-188 064
18. Resultat før andre resultatkomponenter		18 105 755	31 207 711
19. Andre resultatkomponenter		0	0
20. Totalresultat		18 105 755	31 207 711
Avkastning til risikoutjevningsfond	25	-185 817	-154 098
Overført til risikoutjevningsfond		0	-500 000
Avsatt renter på innskutt kapital	31	-3 300 000	-3 300 000
Overført til annen opptjent egenkapital		-14 619 938	-27 253 613
Sum overføringer		-18 105 755	-31 207 711

IBM KONSERN PENSJONSKASSE			
BALANSE	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	6	8 063 574	13 603 774
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	7	91 611 101	96 633 183
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	8	134 567 924	110 925 429
2.4.3 Utlån og fordringer		896 085	1 558 538
Sum investeringer		235 138 685	222 720 925
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank		129 672	650 148
Sum andre eiendeler		129 672	650 148
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		235 268 356	223 371 073
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	6	51 072 762	89 627 784
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	7	580 242 956	636 662 878
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	8	852 321 266	730 826 627
6.4.3 Utlån og fordringer		5 675 592	10 268 353
Sum investeringer i kollektivporteføljen		1 489 312 576	1 467 385 642
Sum eiendeler i kundeporteføljene		1 489 312 576	1 467 385 642
SUM EIENDELER		1 724 580 933	1 690 756 715
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
10. Innskutt egenkapital			
10. Innskutt egenkapital	13	73 500 000	73 500 000
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevsningsfond	25	2 359 550	2 173 733
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		155 060 111	140 440 173
Sum opptjent egenkapital		157 419 661	142 613 906
13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv.	25	1 098 063 549	1 064 525 982
13.2 Tilleggsavsetninger	25	54 078 020	54 078 020
13.3 Kursreguleringsfond	25	257 698 550	277 616 339
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	15,16,25	77 112 907	68 991 568
Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	25	1 486 953 026	1 465 211 909
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	4	213 528	191 842
Sum avsetninger for forpliktelser		213 528	191 842
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	9	2 681 437	3 009 548
16.3 Andre forpliktelser		11 279	2 000 000
Sum forpliktelser		2 692 717	5 009 548
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	31	3 802 000	4 229 510
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		3 802 000	4 229 510
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		1 724 580 933	1 690 756 714

Oslo, 15. mars 2018

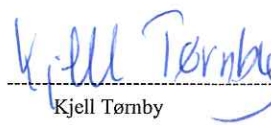
I styret for
IBM Konsernpensjonskasse

Emil Stampe
styrets formann

Svein Johannes Yli
varamedlem

Jørgen Magnussen

Marit Elisabeth Aasen
eksternt medlem

Kjell Tømby

Ellen M. Norén
daglig lede

IBM KONSERN PENSJONSKASSE

Oppstilling av endringer i egenkapital.

31.12.2017

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko- utjevning- fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2015	73 500 000	1 519 635	113 186 559	114 706 194	188 206 194
Resultat før andre resultatkomp.			31 207 711	31 207 711	31 207 711
Andre resultatkomp. og andre			0	0	0
Totalresultat			31 207 711	31 207 711	31 207 711
Endring i risikoutjevningfond		654 098	-654 098	0	0
Avsatt renter på innskutt kapital			-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Sum disponeringer		654 098	27 253 613	27 907 711	27 907 711
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2016	73 500 000	2 173 733	140 440 173	142 613 906	216 113 906
Resultat før andre resultatkomp.			18 105 755	18 105 755	18 105 755
Andre resultatkomp. og andre			0	0	0
Totalresultat			18 105 755	18 105 755	18 105 755
Endring i risikoutjevningfond		185 817	-185 817	0	0
Avsatt renter på innskutt kapital			-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Sum disponeringer		185 817	14 619 938	14 805 755	14 805 755
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.17	73 500 000	2 359 550	155 060 111	157 419 661	230 919 661

IBM KONSERN PENSJONSKASSE

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2017	2016
Innbetalte premier	-	
Utbetalt gjenforsikring	-5 000	-5 000
Utbetale pensjoner	-85 221 684	-83 535 656
Innbetalinger vedrørende driften	62 622	50 216
Innbetalinger av renter	23 608 097	31 506 153
Utbetalinger av renter	-149	-
Innbetalinger av utbytte	13 342 547	11 928 936
Utbetaling av skatt	-200 777	-142 081
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-9 378 750	-9 855 344
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	-57 793 094	-50 052 776
Realisert gevinst ved salg av investeringer	110 066 030	66 549 910
Realisert tap ved salg av investeringer	-	-1 344 585
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-58 268 839	-27 646 874
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	51 797 191	37 558 450
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	-	-
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	-5 995 903	-12 494 326
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	12 313 997	24 808 322
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	6 318 094	12 313 997
Likviditetsbeholdningen gjenfinnes i følgende balanseposter:		
Balanse 2.4.3	843 826	1 968 489
Balanse 4.2	129 672	650 149
Balanse 6.4.3	5 344 596	9 695 359
Total	6 318 094	12 313 997

IBM KONSERN PENSJONSKASSE

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapsforskriften

Regnskapet for pensjonsforetaket føres i samsvar med forskrift om årsregnskap for pensjonskasser, FOR-2011-12-20-1457. Forskriften er en forenklet tilpasning til de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS), herunder reglene om innregning og måling og krav til opplysninger i noter.

Noteopplysninger og annet er etter årsregnskapsforskriftens kapittel 4 og kapittel 5.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt, inkludert skatt på formue.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er forankret i norsk særlovgivning.

I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetsloven er pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser, dvs. summen av de forsikringsmessige forpliktelsene og risikoutjevningfondet. Selskapsporteføljen vil bestå av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld. I samme grad som eiendelene fordeles mellom porteføljene, vil tilhørende inntekter følge samme fordeling.

Etter årets disposisjoner rebalanseres balansen slik at kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene og risikoutjevningfondet. Fordelingen av resultatet er basert på gjennomsnittet av fordelingen av balansen mellom kollektivporteføljen og selskapsporteføljen før rebalansering. Det vil si, gjennomsnittet av regnskapet pr. 31.12 forrige år, årets delårsregnskaper og regnskapet pr. 31.12 dette år.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsforpliktelsene tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsforpliktelsener. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene. Avkastning på risikoutjevningfondet føres under overføringer.

Premiereserve

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i forsikringsforpliktelsene, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkeltes kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond og fond for regulering av pensjoner mv.

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Fond for regulering av pensjoner består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst / tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle anleggsmidler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond for dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen.

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til siste omsetningskurs. For en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, anvendes salgskurs.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som pensjonskassen har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall. Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Derivater

- Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegn:

- Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt "underliggende").

- Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer. Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt.

NOTE 2: OVERFØRING AV PREMIERESERVER

Linje 1.3 Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser
gjelder overføring av tidligere rettigheter for enkelte medlemmer.

0

Linje 5.2 Gjelder overføring av premiereserve, pensjonskapital mv og tilleggsavsetninger til andre
forsikringsforetak / pensjonsforetak av enkeltpersoner fra pensjonskassen ved fratreddelse

0

NOTE 3: REVISJONSHONORAR

Revisjonskostnadene fordeler seg slik:

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2017	2016
Honorar lovbestemt revisjon inkl. mva.	85 000	178 750
Kostnadsført konsulenthonorarer		
Sum	85 000	178 750

NOTE 4: SKATTEKOSTNAD

	2017	2016
Resultat før skattekostnad	18 328 218	31 395 775
+/- Permanente forskjeller	-18 110 532	-8 503 222
+/- Tilbakeføring av urealierte gevinster / tap	16 525 150	1 335 642
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-485 182	1 926 358
- Fremførbart underskudd	-16 257 653	-26 154 553
Årets skattegrunnlag	0	0
Skattesats	24 %	25 %
Skatt	0	0
+/- Kildeskatt	0	0
+/- Godtgjørelse norsk aksjeutbytte	0	0
Formuesskatt	213 528	191 842
Betalbar skatt	213 528	191 842
Skattekorreksjoner tidligere år	8 935	-3 778
Utsatt skatt netto endring	0	0
Skattekostnad	222 463	188 064

NOTE 5: UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

	2017		2016		Netto endring
	Skatte-økende	Skatte-reduserende	Skatte-økende	Skatte-reduserende	
Midlertidige forskjeller					
Finansielle omløpsmidler	2 446 939	0	3 117 938	0	670 999
Risikoutjevningfond	2 359 550	0	2 173 733	0	-185 817
Sum midlertidige forskjeller	4 806 489	0	5 291 671	0	485 182
Fremførbart underskudd	0	613 027 384	0	629 285 037	-16 257 653
Utligning	-4 806 489	-4 806 489	-5 291 671	-5 291 671	0
Netto midlertidige forskjeller	0	608 220 895	0	623 993 366	-15 772 471
Begrensning utsatt skattefordel	0	-608 220 895	0	-623 993 366	15 772 471
Grunnlag balanseføring	0	0	0	0	0
Skattesats	23 %	23 %	24 %	24 %	
Utsatt skatt/skattefordel	0	0	0	0	-0

Utsatt skattefordel er ikke oppført i balansen da det er usikkert om man kan få godtgjort fordelene.

NOTE 6: OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL

Debitorkategori	Balanseført verdi	Anskaffelseskost	Pålydende verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortisering
Offentlig sektor	0	0	0	0	0
Finans	58 393 939	55 947 000	59 500 000	63 152 331	-1 106 061
Andre utstedere		0	0	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	742 397	0	0	0	0
Sum	59 136 336	55 947 000	59 500 000	63 152 331	-1 106 061
Modifisert durasjon				1,67 %	
Gjennomsnittlig effektiv rente	6,49 %			1,68 %	
NOK	59 136 336	55 947 000	59 500 000	63 152 331	58 393 939
2.3.1 Investeringer som holdes til forfall- Selskapsportefølje	8 063 574				
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall- Kollektivportefølje	51 072 762				
Sum	59 136 336				

Beholdningsendringer	
Inngående balanse 01.01.	101 479 468
Netto tilgang/avgang	-43 500 000
Amortisering	414 471
Utgående balanse 31.12.	58 393 939

NOTE 7: AKSJER OG ANDELER

	Antall	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Aktivt marked	Avledet av aktiv marked	Ikke aktivt marked
Norske finansaksjer						
STOREBRAND ASA ORDINÆRE	142 200	8 043 037	9 513 180	1		
DNB ASA	97 077	11 718 179	14 765 412	1		
GJENSIDIGE FORSIKRING ASA	25 113	3 052 275	3 890 004	1		
Sum norske finansaksjer		22 813 491	28 168 595			
Andre norske aksjer						
AF Gruppen ASA	17 500	2 812 905	2 336 250	1		
AKVA GROUP ASA NOK1	6 290	397 607	437 155	1		
ATEA ASA A-AKSJER	50 700	4 236 036	5 855 850	1		
B2 Holding ASA	401 566	3 409 392	8 392 729	1		
AKER BP ASA	34 600	4 589 882	6 985 740	1		
EVRY ASA	125 000	4 002 599	4 062 500	1		
MARINE HARVEST ASA	49 228	6 111 116	6 842 692	1		
NORDIC SEMICONDUCTOR ASA	98 500	3 823 517	4 137 000	1		
NORSK HYDRO ASA	185 970	8 166 035	11 595 230	1		
NORWEGIAN FIN HLDG COM STK	85 617	4 568 043	7 876 764	1		
NRC Group	144 700	6 959 340	8 899 050	1		
ORKLA ASA A-AKSJER	96 242	6 135 234	8 377 866	1		
Polight	45 000 000	5 067 563	5 062 500		2	
SALMAR ASA	8 457	513 697	2 087 188	1		
SCHIBSTED ASA	14 453	2 250 834	3 390 674	1		
Schibsted ASA B-shares	22 593	4 778 150	4 925 274	1		
STATOIL ASA	114 518	16 170 775	20 063 554	1		
TELENOR ASA	92 487	13 532 941	16 268 463	1		
TGS NOPEC GEOPHYSICAL COMPANY ASA	25 495	4 310 691	4 951 129	1		
XXL ASA	34 579	2 582 357	2 939 215	1		
YARA INTERNATIONAL ASA	19 815	7 584 632	7 464 311	1		
Sum norske aksjer		112 003 347	142 951 133			

NOTE 7: AKSJER OG ANDELER forts.

	Antall	Anskaffelse s-kost	Virkelig verdi	Aktivt marked	Avledet av aktiv marked	Ikke aktivt marked
Norske fondsandeler						
Pareto Investment fund C	5 356	28 910 155	101 441 979		2	
Sum norske fondsandeler		28 910 155	101 441 979			
Sum norske aksjer og aksjefondsandeler		163 726 993	272 561 708			
Herav børsnotert		134 816 838	171 119 728			
Utenlandske aksjer						
Bakkafrost P/F	8 300	1 710 394	2 885 910	1		
SUBSEA 7 S.A.	51 235	5 649 392	6 301 905	1		
AXACTOR AB	1 447 520	2 874 893	4 154 382	1		
NAPATECH A/S	200000	4 004 000	3 500 000	1		
		14 238 678	16 842 197	1		
Utenlandske fondsandeler						
IBM CCF DEVELOPED MKT PASSIVE	734 379	61 833 292	142 078 520		2	
IBM CCF DEVELOPED MARKETS ACTIVE	680 308	54 864 718	140 455 078		2	
IBM CCF EMERGING MKTS ACTIVE-NOR	336 204	27 126 120	43 960 194		2	
Standard Life Glob Absolute Return Strat Class D		49 763 681	55 956 362		2	
Sum utenlandske fondsandeler		193 587 811	382 450 153			
Sum utenlandske aksjer og aksjefondsandeler		207 826 489	399 292 350			
Herav børsnotert		14 238 678	16 842 197			

Totalt aksjer og aksjefondsandeler	371 553 482	671 854 058
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost) - Selskapsportefølje		91 611 101
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost) - Kollektivportefølje		580 242 956
Sum		671 854 058

Verdi-hierarki:	Nivå:	
Aktivt marked.:	1	Denne kategorien inneholder børsnoterte aksjer. Investeringene er verdsatt til offisielle børskurser
Avledet marked:	2	Denne kategorien inneholder investeringer i aksjefond der fondets investeringer i all hovedsak er børsnoterte, likvide aksjer. Investeringene er verdsatt til offisielle fondskurser fra forvalter eller andre indikative priser.
Ikke aktivt marked:	3	Pensjonskassen har ingen investeringer som faller i denne kategorien

NOTE 8: SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG OBLIGASJONSFOND

	Obligasjoner		Nivå
	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	
Debitorkategori			
Offentlig sektor	561 375 379	577 191 576	2
Finansinstitusjoner	298 729 610	301 805 510	2
Andre utstedere	53 027 700	53 341 186	2
Sum	913 132 689	932 338 271	
Pålydende verdi		898 500 000	
Modifisert durasjon		3,99 %	
Gjennomsnittlig effektiv rente		1,52 %	
Opptjente ikke forfalte renter		12 169 423	
NOK	913 132 689	944 507 694	
Utenlandske obligasjonsfond	42 344 123	42 381 496	2
SUM OBLIGASJONER OG OBLIGASJONSFOND	955 476 812	986 889 190	

NOTE 8: SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG OBLIGASJONSFOND forts.

Totalt sertifikater, obligasjoner og rentefond		986 889 190
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Selskapsporteføljen	134 567 924
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Kollektivporteføljen	852 321 266
Sum		986 889 190

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekter.

Obligasjoner og sertifikater er verdsatt til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi.

NOTE 9: FINANSIELLE DERIVATER**Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld**

	Brutto nominelt volum	Netto nominelt volum	Markeds- verdi
Sum Aksjederivater	0	0	0
Sum rentederivater	0	0	0
Valutaterminer *)	395 036 292	0	-2 681 437
Basisswapper	0	0	0
Sum valutaderivater			-2 681 437
Sum derivater			-2 681 437
2.4.4 Finansielle derivater - Selskapsporteføljen			0
6.4.4 Finansielle derivater - Kollektivporteføljen			-0
16.1 Forpliktelser - Finansielle derivater			2 681 437
Sum			-2 681 437

*) Valutaterminer brukes til å sikre valutarisiko. Nærmere beskrivelse av finansielle derivater og ulike typer derivater er beskrevet under "regnskapsprinsipper."

NOTE 10: FORVALTNINGSKOSTNADER FOR VERDIPAPIRFOND

Fondsnavn	Forvaltn.- honorar i %	Forvaltn.- honorar
IBM CCF Emerging Markets Active-Nor	0,92 %	436 283
IBM CCF Developed Markets Active	0,57 %	787 332
IBM CCF Developed Markets Passive	0,08 %	64 458
Pareto Investment Fund C	0,50 %	692 280
Nordea Likviditet Pluss	0,10 %	23 399
Standard Life Investment GARS	0,85 %	448 557
Sum beregnede forvaltningskostnader for verdipapirfond	0,00 %	2 452 309
Bokførte forvaltningskostnader		1 530 965
Sum bokførte og beregnede forvaltningskostnader		3 983 274
Bokførte forvaltningskostnader		1 530 965
9.1 Forvaltningskostnader		1 295 598
14.1 Forvaltningskostnader		235 368
Sum		1 530 965

NOTE 11: VALUTANOTE

Tilnærmet 100% av investeringene i fremmed valuta er valutasikret.
Eksponering i valuta er i hovedsak mot USD.

NOTE 12: RENTEFØLSOMHET

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan renteendringer påvirker markedsværdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster.

Kassens omløps obligasjonsportefølje har en faktisk renterisiko på NOK -37,9 mill. pr. 31.12.2017 ved en renteendring på 1%.

NOTE 13: EGENKAPITALENDRING**Spesifikasjon av innskutt egenkapital**

Antall innskuddsbevis	5
Beløp pr. innskuddsbevis:	
Innskuddsbevis 1 datert 30.12.94	26 000 000
Innskuddsbevis 2 datert 27.10.00	6 240 000
Innskuddsbevis 3 datert 14.12.01	3 120 000
Innskuddsbevis 4 datert 13.11.02	25 000 000
Innskuddsbevis 5 datert 28.05.04	13 140 000
Sum innskutt egenkapital pr. 31.12	73 500 000

NOTE 14: ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Pensjonskassen har ikke opptatt ansvarlig lån

NOTE 15: PREMIEFOND

Premiefondets størrelse i forhold til årlig premie

	Totalt
Premiefond	45 724 874
Årets premie	28 111 424
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	1,63
Premiefondet i % av ordinær premie	163 %

Premiefondets anvendelse de siste 5 år

	2017	2016	2015	2014	2013
Inngående balanse	18 326 488	26 959 251	7 738 559	13 307 390	25 207 448
Sum premie	-28 111 424	-32 740 323	-39 079 500	-54 119 309	-20 782 777
Innbetalt til premiefond 1)	51 172 997	17 407 495	55 482 034	42 783 134	2 160 166
Tilflytting/Fraflytting	0	0	0	0	0
Garantert rente	427 794	407 373	170 961	147 921	276 492
Resultatdisponering (til/fra fond)	3 937 869	6 292 692	2 647 197	5 619 423	6 446 061
Utgående balanse	45 753 724	18 326 488	26 959 251	7 738 559	13 307 390

1) Inkluderer også overført til/fra pensjonistenes overskuddsfond.

NOTE 16: PENSJONISTENES OVERSKUDDSFOND

	2017	2016	2015	2014	2013
Inngående balanse	50 665 080	15 312 373	47 895 726	35 142 851	0
Sum premie	-51 172 997	-15 465 880	-48 375 881	-35 583 510	0
Tilflytting/Fraflytting	0	0	0	0	0
Garantert rente	507 917	153 507	480 155	440 659	0
Over/underskudd overført premiefond	0	0	0	0	0
Resultatdisponering (til/fra fond)	31 359 183	50 665 080	15 312 373	47 895 726	35 142 851
Utgående balanse	31 359 183	50 665 080	15 312 373	47 895 726	35 142 851

NOTE 17: STRESSTEST

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å motstå store markedssvingninger. Beregning av bufferkapitalutnyttelse basert på stresstest I pr. 31.12 består av følgende elementer :

Tall i 1000 nok	2017	2016
Renterisiko	4 458	11 737
Aksjerisiko	258 899	278 467
Eiendomsrisiko	0	0
Valutarisiko	12 314	0
Spreadrisiko	41 814	16 041
Konsentrasjonsrisiko	370	4 944
Forsikringsrisiko	36 449	36 405
Motpartsrisiko	429	303
Korrelasjon- total risiko	-46 146	-39 838
Tapspotensial for operasjonell risiko	6 942	7 278
Samlet risiko	315 529	315 337

Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12.

Tall i 1000 nok	2017	2016
Fri egenkapital +bufferkapital	371 397	366 644
Stresstesttap	315 529	315 337
Overdekning	55 868	51 307

I henhold til regelverket rapporterer IBM Konsern Pensjonskasse stresstester til Finanstilsynet to ganger pr. år, og disse ble tilfredsstillt med god margin i forhold til Finanstilsynets øvre grenser.

Finanstilsynet godtar at pensjonskassene holder seg under 200% bufferkapitalutnyttelse ved stresstest I og under 100% ved stresstest II.

I 2017 oppnådde IBM Konsern Pensjonskasse følgende resultater:	Pr. 30.06.2017	Pr. 31.12.2017
Stresstest I	90,00 %	84,96 %
Stresstest II	36,00 %	34,29 %

NOTE 18: KAPITALAVKASTNINGSRENTE

Kollektivporteføljen	2017	2016	2015	2014	2013
Gjennomsnittlig grunnlagsrente	3,56 %	3,59 %	3,64 %	3,69 %	3,71 %
Kap.avk.rente. Bokført	10,97 %	7,63 %	5,25 %	7,83 %	6,66 %
Kap.avk.rente. Verdijustert	7,32 %	4,89 %	5,73 %	9,64 %	11,03 %

Selskapsporteføljen	2017	2016	2015	2014	2013
Kapitalavkastningsrente	9,10 %	12,64 %	0,10 %	11,97 %	8,61 %

NOTE 19: RESULTATANALYSE

(beløp i 1.000 kr.)	2017	2016	2015	2014	2013
Renteresultat	89 503	55 451	22 334	57 203	43 335
Risikoresultat	-11 964	7 291	-6 277	2 888	-3 856
Administrasjonsresultat	-247	-933	-735	-1 997	-239
Fortjenesteelementer for risiko	1 778	0	0	0	0
Vederlag for renterisiko	2 313	0	0	0	0
Sum *)	81 383	61 808	15 322	58 094	39 240

*) Sum tilsvarer teknisk resultat før overføringer til/fra tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond og overføringer til forsikringskontrakter.

I administrasjonsresultatet inngår beregnede forvaltningskostnader for fondsandeler med kr.2,5 mill kr.

NOTE 20: ANTALL ANSATTE

Pensjonskassen har ingen ansatte.

NOTE 21: GODTGJØRELSE OG UTBETALING TIL DAGLIG LEDER, STYRE OG NÆRSTÅENDE PARTER.

Daglig leder er ansatt hos sponsor som dekker vedkommendes lønn. I løpet av 2017 har pensjonskassen refundert sponsor kr. 602.500 inkl. mva. for daglig leders tjenester. Pensjonskassen har også refundert sponsor kr. 45.640 til dekning av honorar utbetalt til eksternt styremedlem, kr. 40.000 tillagtarbeidsgiveravgift på denne utbetalingen. Videre har pensjonskassen refundert sponsor kr. 583.008,75 inkl. mva. for øvrige administrative tjenester i 2017.

Hverken daglig leder eller noen av styremedlemmene har opsjonsavtaler, etterlønnssavtaler, lån eller andre goder fra pensjonskassen.

NOTE 22: TILSTREKKELIGHETSTEST

Nytt dødelighetsgrunnlag ("K2013") er fullt finansiert.

For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

NOTE 23 REASSURANSE

Pensjonskassens risikoeksponering er maksimalt 6 millioner koner ved en katastrofehendelse.

Styret har derfor vedtatt å dekke en eventuell hendelse i 2018 for egen regning.

NOTE 24 FORUTSETNINGER FOR FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

Premiereserve er avsatt på beregningsgrunnlag "K2013" (dynamisk grunnlag med Finanstilsynets krav til sikkerhetstillegg) for død og Storebrands beregningsgrunnlag "KU" for uførhet. Grunnlagsrente (gjennomsnitt) er 3,545% pr 31.12.2017.

NOTE 25: ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

	Premie reserve	Tilleggsav setning	Kurs-regulerings-fond	Premiefond	Fond for regulering av pensjoner mv.	Totalt	Risikout-jevning-fond
1. Inngående balanse	1 064 525 982	54 078 020	277 616 339	18 326 488	50 665 080	1 465 211 908	2 173 733
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser							
2.1 Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	-20 006 035		-19 917 789	427 794	507 917	-38 988 113	0
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)	53 543 602			3 937 869	31 359 183	88 840 654	185 817
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)						0	0
2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)							
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter (del av resultatpost 9.8)							
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	33 537 567	0	-19 917 789	4 365 663	31 867 100	49 852 541	185 817
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser							
3.1 Overføringer mellom fond				23 610 860	-51 172 997	-27 562 137	-
3.2 Overføringer til/fra selskapet				-549 287	-	-549 287	-
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser				23 061 573	-51 172 997	-28 111 424	-
4. Utgående balanse	1 098 063 549	54 078 020	257 698 550	45 753 724	31 359 183	1 486 953 026	2 359 550

FORIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER	IBM	IBM Finans Norge	Fripoliser	Total
Premiereserve	1 012 443 545	7 781 462	77 838 541	1 098 063 548
Tilleggsavsetninger	52 472 870	335 858	1 269 292	54 078 020
Premiefond	45 187 216	566 508		45 753 724
Fond for regulering av pensjoner	31 359 183	0	0	31 359 183
Sum	1 141 462 814	8 683 828	79 107 833	1 229 254 475

NOTE 26 FORFALT PREMIE, BRUTTO.

	2017			2016	2015	2014
	IBM	IBM Finans Norge	IBM TOTAL			
Terminpremie pr. 01.01	3 882 390	192 758	4 075 148	5 278 143	5 613 836	6 077 867
Engangspremie lønnsregulering m.v.	2 953 478	342 731	3 296 209	1 841 776	2 960 880	3 116 520
Engangspremie pensjonsregulering	12 381 678	0	12 381 678	15 658 162	21 735 069	36 401 561
Engangspremie nedbetaling lineær opptjening			0	0		
Div. endringspremier	-226 536	-61 102	-287 638	-17 364	92 851	-7 301
Tilbakeført premier	-387 699	0	-387 699	-342 084	-216 067	-446 826
Administrasjonspremier	578 312	21 109	599 421	660 201	575 579	602 899
Premie forvaltning	4 024 671	27 581	4 052 252	4 108 147	2 763 150	2 752 184
Rentegarantipremie	2 297 334	15 761	2 313 095	2 347 513	2 402 739	2 393 204
Fortjenestepremie	1 767 357	10 586	1 777 943	1 264 352	1 154 633	1 124 041
Styrking av adm.reserve planskifte (overgang til ny UP)	291 152	-137	291 015	0	-	-
Premiefritak		0	0	1 941 477	1 996 829	2 105 160
Sum	27 562 137	549 287	28 111 423	32 740 323	39 079 499	54 119 309

NOTE 27 BESTAND, ANTALL MEDLEMMER

	Kollektiv bestand		Fripoliser	Sum
	IBM	IBM Finans Norge		
Antall aktive medl (ekskl uføre)	15	2	10	27
Antall pensjonister	520	0	6	526
herav uførepensjonister	43			43
herav alderspensjonister	355		6	361
herav ektefellepensjonister	113			113
herav samboerpensjon	2			2
herav barnepensjonister	7			7
Sum	535	2	16	553

NOTE 28 SOLVENSMARGIN

(beløp i 1.000 kr.)	2016	2016	2015	2014	2013
Solvensmarginkrav	46 997	45 055	45 100	45 950	45 486
Solvensmarginkapital	198 338	186 487	171 589	168 482	153 917
Solvensmargin	422,0 %	413,9 %	380,5 %	366,7 %	338,4 %

NOTE 29 ENDRINGER I PREMIERESERVE

For endringer i premiereserven henvises til note 25 Endringer i forsikringsforpliktelsene.

NOTE 30: BESKRIVELSE AV PENSJONSYTELSENE**Navn på arbeidsgiver**

International Business Machines AS

IBM Finans Norge AS

Type pensjonsordning

Pensjonsordningen er ytelsesbasert etter LOF. Ordningen ble opprettet 1. januar 1979.

Opptak av nye medlemmer etter 1. januar 2010 skal ikke finne sted.

Arbeidstakernes tilskudd til pensjonsordningen

Arbeidstakerne bidrar ikke med noe tilskudd til pensjonsordningen.

Beskrivelse av pensjonsytelsene

Aktive medlemmene under opptjening er fordelt over følgende planer:

- a) IBM-plan (13 aktive)
- b) IBMNIT uten parametre (4 aktive)

Medlemmene i planen b) har et tidligere arbeidsforhold i Norsk Informasjonsteknologi AS (NIT), og deres plan er en vekting av IBMs plan og planen de hadde i NIT. Utover dette er 3 aktive medlemmer gamle førtidspensjonister som får sine ytelser regulert.

IBM-plan

Full årlig alderspensjon etter IBM-plan utgjør differansen mellom leddene 1 og 2 der:

1. 66 prosent av pensjonsgrunnlaget + 20 prosent av antatt folketrygd regnet med hel G
2. antatt folketrygd regnet med hel G.

Full årlig ektefellepensjon etter IBM-plan utgjør 60 prosent av alderspensjonens 1. ledd med fradrag for antatt ektefellepensjon fra folketrygden (regnet med hel G). Full årlig alderspensjon for yngste barn utgjør 24 prosent av alderspensjonens 1. ledd redusert med 40 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Full uførepensjon utgjør summen av følgende ledd ((1) 25 prosent av G, likevel ikke mer enn 6 prosent av det enkelte medlemmets pensjonsgrunnlag, (2) 3 prosent av lønn mellom 0 - 12 G og (3) 66 prosent av lønn mellom 6- 12 G. Til uførepensjonen ytes barnetillegg for hvert barn under 18 år som medlemmet forsørger. For hvert barn utgjør barnetilleget 4 prosent av medlemmets pensjonsgrunnlag opp til 6 G. Samlet barnetillegg kan

likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 prosent av medlemmets pensjonsgrunnlag opp til 6 G.

NIT-plan

Full årlig alderspensjon etter NIT-plan utgjør differansen mellom:

1. 66 prosent av pensjonsgrunnlaget
2. antatt folketrygd regnet med 0,75G.

Full årlig ektefellepensjon utgjør 60 prosent av alderspensjonens 1. ledd med fradrag for antatt ektefellepensjon fra folketrygden (regnet med hel G). Full årlig alderspensjon for yngste barn utgjør 24 prosent av alderspensjonens 1. ledd redusert med 40 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Full uførepensjon utgjør summen av følgende ledd (1) 25 prosent av G, likevel ikke mer enn 6 prosent av det enkelte medlemmets pensjonsgrunnlag, (2) 3 prosent av lønn mellom 0 - 12 G og (3) 66 prosent av lønn mellom 6-12 G.

Til uførepensjonen ytes barnetillegg for hvert barn under 18 år som medlemmet forsørger. For hvert barn utgjør barnetillegget 4 prosent av medlemmets pensjonsgrunnlag opp til 6 G. Samlet barnetillegg kan likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 prosent av medlemmets pensjonsgrunnlag opp til 6 G.

NOTE 31: AVSATT RENTER PÅ INNSKUTT KAPITAL.

Det er i regnskapet avsatt renter på innskutt kapital med kr. 3.300.000. Rentene er beregnet av den innskutte kapital, kr. 73.500.000 med en rentefot som tilsvarer FNH's flytteoppgjørsrente pluss 2 prosentpoeng. De årlige rentebeløpene er rundet av ned til nærmeste hele 100.000.

År	Beløp	Rentefot
2011	4 400 000	6,0 %
2012	4 000 000	5,5 %
2013	4 000 000	5,5 %
2014	3 950 000	5,4 %
2015	3 500 000	4,8 %
2016	3 300 000	4,5 %
2017	3 300 000	4,5 %

Til styret i IBM konsern Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert IBM konsern Pensjonskasses årsregnskap som viser et totalresultat på kr 18 105 755. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av pensjonskassen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av totalresultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 15. mars 2018

PricewaterhouseCoopers AS

Stig Arild Lund

Statsautorisert revisor